

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 19712-02-26

לפני: כבוד השופט יחיאל כשר

המבקש: אלכסנדר לנצמן

נגד

המשיבה: אקספריס איי.טי.אס. בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בנוף
הגליל – נצרת (הנשיאה א' הלמן), מיום 28.1.2026, ב-רת"ק
14628-12-25

בשם המבקש: בעצמו

החלטה

לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בנוף הגליל – נצרת (הנשיאה א' הלמן), מיום 28.1.2026, ב-רת"ק 14628-12-25, שבגדרה דחה בית המשפט המחוזי בקשה שהגיש המבקש לביטול פסק דינו מיום 25.12.2025, באותו הליך. במסגרת פסק הדין, דחה בית המשפט המחוזי בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש על החלטת בית המשפט לתביעות קטנות בעפולה (הרשמת הבכירה מ' בלאו), מיום 25.11.2025, ב-רת"ק 2780-06-25, שבמסגרתה נדחתה בקשה לביטול פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות, מיום 26.10.2025, באותו הליך.

רקע הדברים

1. ביום 3.6.2025 הגיש המבקש, אשר לטענתו פיתח ושיווק תוכנת מחשב המיועדת לבתי ספר (להלן: התוכנה), תביעה לפיצוי בסך של 22,500 ש"ח, לבית המשפט לתביעות קטנות בעפולה, נגד המשיבה, אשר נבחרה על-ידי משרד החינוך לבדוק את התאמתן של תוכנות מהסוג האמור לתנאיו של מכרז שפרסם משרד החינוך (ת"ק 2780-06-25). במסגרת התביעה, טען המבקש כי לאחר שהעביר את התוכנה לבדיקת המשיבה, דרשה המשיבה כי יבצע מספר דרישות והתאמות שלשיטתו הינן לא חוקיות ולא

מקצועיות. לטענתו של המבקש, הימנעותה של המשיבה ממתן אישור לתוכנה גרמה לו נזק כספי בסכום התביעה.

המשיבה הגישה כתב הגנה ובמסגרתו עתרה לסילוקה של התביעה, על הסף, מטעמי העדר יריבות משפטית, וטענה כי טענותיו של המבקש מופנות למעשה כנגד דרישותיו של משרד החינוך שהמשיבה רק בחנה האם התוכנה עומדת בהן.

בית המשפט לתביעות קטנות אפשר למבקש להשיב לטיעוני הסילוק על הסף.

2. ביום 26.10.2025 ניתן פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות (הרשמת הבכירה מ' בלאו), במסגרתו הורה על מחיקת התביעה, על הסף. בית המשפט קבע כי המשיבה הינה ספק אשר זכה במכרז של משרד החינוך לביצוע בדיקות התאמה של תוכנות מחשב, וכן כי המשיבה משמשת "זרועו הארוכה" של משרד החינוך בעניין זה. על כן, קבע בית המשפט כי אין למבקש עילת תביעה נפרדת ועצמאית כלפי המשיבה, וכי טענות המבקש מופנות למעשה כלפי משרד החינוך. בית המשפט הוסיף כי הפיצול בין משרד החינוך לבין המשיבה, באשר לקיומה של עילת תביעה, הינו פיצול מלאכותי, וכי מטעמי יעילות ראוי שמכלול טענותיו של המבקש תתבררנה בפני הערכאה המתאימה.

ביום 25.11.2025 הגיש המבקש בקשה לביטול פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות. בהחלטתו מאותו היום (25.11.2025), דחה בית המשפט את הבקשה לביטול פסק הדין. בהחלטתו, קבע בית המשפט לתביעות קטנות כי הדרך להשיג על פסק דין של בית המשפט לתביעות קטנות היא בהגשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי, בתוך 30 ימים. עוד הוסיף בית המשפט כי "אין בדין הליך של עיון חוזר בפסק-דין שניתן, למעט במסגרת תיקון טעות בהתאם להוראות 81(א) לחוק בתי המשפט, תשמ"ד-1984", וכי טענות המבקש אינן נופלות בגדר סעיף זה.

3. על החלטה זו (ולא על פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות), הגיש המבקש, ביום 4.12.2025, בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי בנוף הגליל – נצרת (רת"ק 12-25-14628). בעיקרו של דבר, טען המבקש כי בהחלטה אשר דחתה את הבקשה לביטול פסק הדין התעלם בית המשפט מהטעויות שנפלו בפסק דינו, וכי החלטתו מנוגדת לתקנות 1 ו-12 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976 (להלן: תקנות תביעות קטנות), המסמיכות את בית המשפט להיעתר לבקשה לביטול החלטה או פסק דין, אשר ניתנו שלא בפני בעל דין.

ביום 25.12.2025 ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי (הנשיאה א' הלמן), אשר דחה את בקשת רשות הערעור, על הסף. בית המשפט המחוזי קבע כי החלטה שלא לבטל את פסק הדין הינה בגדר "החלטה אחרת" של בית משפט לתביעות קטנות, אשר נקבע כי כלל לא ניתן להגיש עליה בקשת רשות ערעור (בשונה מפסק דין של בית משפט לתביעות קטנות). עוד הוסיף בית המשפט המחוזי כי ככל שלמבקש טענות באשר לגוף ההכרעה בפסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות, הרי שדרך המלך היא הגשת בקשת רשות ערעור על פסק הדין.

בעקבות כך, ביום 27.1.2026, הגיש המבקש בקשה לביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בבקשתו, טען המבקש כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו כי לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה הדוחה בקשת לביטול פסק דין. זאת, בשים לב לתקנה 16(א) לתקנות תביעות קטנות המעגנת את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור גם על החלטה לפי תקנה 12 לתקנות תביעות קטנות, קרי – החלטה בבקשה לביטול החלטה או פסק דין שניתנו שלא בפני בעל דין. בהקשר זה, טען המבקש כי הפסיקה עליה התבסס בית המשפט המחוזי אינה מתייחסת לנוסחן העדכני של התקנות האמורות.

בהחלטתו מיום 28.1.2026, דחה בית המשפט המחוזי (הנשיאה א' הלמן) את הבקשה לביטול פסק דינו, תוך שציין כי לא מצא בבקשה כל נימוק המצדיק את ביטול פסק הדין.

בקשת רשות הערעור

4. על החלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום 28.1.2026, שלא לבטל את פסק דינו, הגיש המבקש את בקשת רשות הערעור דנן. בבקשתו, טוען המבקש כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו כי לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט לתביעות קטנות שלא לבטל את פסק דינו. לטענתו של המבקש, תקנה 16 לתקנות תביעות קטנות קובעת כי ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דין או על החלטה לפי תקנה 12 לתקנות תביעות קטנות, קרי – החלטה בבקשה לביטולה של החלטה שניתנה שלא בפני בעל דין. בהקשר זה מדגיש המבקש כי בהתאם לתקנה 1 לתקנות תביעות קטנות "החלטה" כוללת פסק דין וכן כל החלטה אחרת.

עוד טוען המבקש כי הפסיקה עליה נסמך בית המשפט המחוזי, שלפיה לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על "החלטה אחרת" של בית המשפט לתביעות קטנות, אינה מתאימה לענייננו. זאת, משום שלטענת המבקש נוסחן של התקנות לעיל השתנה מאז

שנת 2014, עת ניתנה הפסיקה עליה התבסס בית המשפט המחוזי. כך, לטענתו של המבקש, רק בשנת 2021 נוספה ההגדרה המרחיבה של המילה "החלטה" בתקנה 1, ורק בשנת 2018 נוספה תקנה 12 עליה נסמך המבקש בטענותיו.

נוסף על כך, טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי התעלם מטענותיו באשר לטעויות שנפלו בפסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות, וכי החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לבטל את פסק דינו ניתנה ללא הנמקה.

דיון והכרעה

5. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור, על נספחיה, הגעתי למסקנה כי דינה להידחות אף מבלי להידרש לתשובת המשיבה.

השאלה הניצבת במוקד הבקשה דנן היא האם ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה של בית משפט לתביעות קטנות שלא להיעתר לבקשה לביטול פסק דינו.

אלא שבית משפט זה כבר נדרש לשאלה זו, בהרכב מורחב, והכריע כי לא ניתן לבקש רשות ערעור על "החלטה אחרת" של בית משפט לתביעות קטנות (רע"א 292/93 סרבוז נ' ע. אופק בע"מ, פ"ד מח(3) 177 (1994) (להלן: עניין סרבוז)). כעולה מפסיקתו של בית משפט זה בעניין סרבוז, הכלל האמור נקבע אף באשר למקרים שבהם "ההחלטה האחרת" הינה החלטה שלא להיעתר לבקשה לביטול פסק דין.

6. אף שניתן היה להסתפק ב-"שורה התחתונה" של הפסיקה דלעיל, בשל חשיבות הדברים ובשים לב לטענותיו של המבקש, סבורני כי יש מקום להרחיב קמעא אודות הנמקתו של בית משפט זה בעניין סרבוז.

בעניין סרבוז הבהיר בית משפט זה (מפיו של השופט ד' לוין, בהסכמת המשנה לנשיא א' ברק והשופט ג' בך, כנגד דעתם החולקת של השופט ש' לוין והשופט ת' אור), כי השאלה האם ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה של בית משפט לתביעות קטנות, נגזרת מפרשנותו של סעיף 64 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), הקובע כי על פסק דינו של בית משפט לתביעות קטנות ניתן להשיג בדרך של הגשת בקשת רשות ערעור:

"פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי; בית המשפט המחוזי ידון בערעור בשופט אחד."

לעומת זאת, כפי שציין השופט ד' לוין, בדעת רוב, באשר להשגה על "החלטות אחרות" של בית משפט לתביעות קטנות "סתם המחוקק ולא פירש", ועל כן נדרש היה להכריע האם בכך התכוון המחוקק לשלול את האפשרות להשיג על החלטות אלה, או שמא התכוון כי יחול ההסדר שחל ביחס להחלטות בית משפט שלום לפיו ניתן להשיג, על "החלטה אחרת", בדרך של בקשת רשות ערעור, בהתאם לסעיף 52(ב) לחוק בתי המשפט (עניין סרבוז, בעמ' 187).

ביחס לשאלה זו קבע השופט ד' לוין כי הכרה באפשרות להעניק רשות ערעור על "החלטות אחרות" של בית משפט לתביעות קטנות תסכל את המטרות שביקש המחוקק להגשים באמצעות מוסד התביעות הקטנות – קיומו של הליך פשוט, מהיר וזול. עוד הוסיף, כי מקום בו החוק לא העניק לבעל דין זכות ערעור, הרי שבית המשפט אינו מוסמך לדון בערעור או ליתן רשות לערער. כמו כן, ציין השופט ד' לוין, כי ברגיל עומדת לבעל הדין אפשרות לערער (ברשות) על ההחלטה האחרת במסגרת פסק הדין הסופי של בית המשפט לתביעות קטנות. בהקשר זה, הוסיף השופט ד' לוין, כי גם כאשר מדובר בהחלטה שעניינה בקשה לביטול פסק דין, ואשר הינה מאוחרת לפסק הדין, אין כל קושי: ככל שהתקבלה בקשת הביטול הרי שיידון העניין מחדש וינתן פסק דין חדש (עליו ניתן יהיה להשיג), ואילו ככל שנדחתה בקשת הביטול, הרי שניתן להשיג על פסק הדין שביטולו מבוקש ובמסגרת ערעור זה להידרש גם לעילות הביטול (שס, בעמ' 187–194).

נוכח האמור, קבע השופט ד' לוין כי יש לפרש את חוק בתי המשפט כשולל את האפשרות ליתן רשות ערעור על "החלטות אחרות" של בית משפט לתביעות קטנות (אלא במסגרת בקשת רשות ערעור על פסק הדין הסופי).

7. כאמור לעיל, בעניין סרבוז הצטרפו אל השופט ד' לוין המשנה לנשיא א' ברק והשופט ג' בך. בחוות דעתו של השופט ג' בך, מצויה התייחסות להסדרים הקבועים בתקנות 1, 12 ו-16(א) לתקנות תביעות קטנות, אשר יש בה מענה לטענותיו של המבקש דנן בעניין תקנות אלו. בשל חשיבות התקנות אביאן כלשונן:

"החלטה" – פסק דין וכל החלטה אחרת של בית המשפט (תקנה 1 לתקנות תביעות קטנות).

"ניתנה החלטה שלא בפני בעל דין והגיש בעל דין בקשה לביטול תוך 30 ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט, על פי צד אחד, לבטלה בתנאים שייראו לו בדבר הוצאות המשפט או עניינים אחרים; החלטה שמטבעה אינה יכולה להיות מבוטלת לגבי אותו בעל דין

בלבד, מותר לבטלה גם לגבי שאר בעלי הדין, כולם או מקצתם" (תקנה 12 לתקנות תביעות קטנות).

"המועד להגשת בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט או על החלטתו לפי תקנה 12 לגבי בקשה לבטל החלטה שלא בפני בעל דין, הוא 30 ימים מיום מתן פסק הדין או ההחלטה" (תקנה 16(א) לתקנות תביעות קטנות).

בחוות דעתו בעניין סרבוז עמד השופט ג' בך על כך שמתקנות 1, 12 ו-16(א) לתקנות תביעות קטנות עולה כי מחוקק המשנה הכיר באפשרות להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה בעניין בקשה לביטול החלטה שניתנה שלא בפני בעל דין.

יחד עם זאת, קבע השופט ג' בך כי ניסיונו של מחוקק המשנה להסדיר בתקנה 16(א) את האפשרות להגשת בקשת רשות ערעור על החלטה בעניין בקשה לביטול פסק דין הינו בגדר "נסיון בלתי צליח". זאת, משום שכעולה מחוק בתי המשפט, סמכות בתי המשפט לדון בערעורים קבועה בחוק עצמו, בין לעניין פסק דין (סעיפים 41(א) ו-52(א) לחוק בתי המשפט) ובין לעניין "החלטה אחרת" (סעיף 41(ב) ו-52(ב) לחוק בתי המשפט), ומחוקק המשנה לא הוסיף להוסיף בתקנות סמכויות ערעור שלא הוענקו בחוק בתי המשפט. על כן, בהתאם לקביעתו של השופט ג' בך, ככל שהתיימר מחוקק המשנה לאפשר לצדדים להגיש בקשת רשות ערעור על "החלטה אחרת" של בית משפט לתביעות קטנות, הרי ש-"הוראה כזו מהווה חריגה מסמכותו של מחוקק המשנה והינה חסרת תוקף חוקי". עוד אציין כי בחוות דעתו הדגיש השופט ג' בך כי אין מקום להבחין בין השגה על "החלטה אחרת" שעניינה ביטול פסק דין שניתן שלא בפני בעל דין, לבין "החלטה אחרת" מסוג אחר (שם, בעמ' 203–205).

עוד יש לציין כי בית משפט זה שב ויישם את ההלכה שנקבעה בעניין סרבוז (ראו: רע"א 2049/14 הכט נ' דעי, פסקה 2 (22.9.2014); רע"א 990/07 סלע נ' בית מעצר ניצן ומלה, פסקה ח (18.6.2007); רע"א 7711/06 המכללה המשותפת בע"מ נ' מנדל, פסקה ה (18.1.2007); רע"א 3006/05 פריפר טבעי בע"מ נ' ראובני, פסקה ג(4) (12.7.2005)).

8. אם כן, באשר למקרה דנן, חרף האמור בתקנה 16(א) לתקנות תביעות קטנות, נוכח פסיקתו של בית משפט זה בעניין סרבוז, בדין קבע בית המשפט המחוזי (בפסק דינו בהליך נושא בקשת רשות הערעור דנן), כי כלל לא ניתן היה להגיש בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית משפט לתביעות קטנות מיום 25.11.2025, שבמסגרתה נדחתה בקשתו של המבקש לביטול פסק הדין מיום 26.10.2025.

9. בבקשה דנן טוען המבקש כי הפסיקה עליה נסמך בית המשפט המחוזי אינה מתאימה לענייננו שכן היא ניתנה קודם שנערכו תיקונים בתקנות הרלוונטיות. בטענה זו של המבקש אין ממש: אכן, תקנה 1 לתקנות תביעות קטנות תוקנה בשנת 2021 (ראו: תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין) (תיקון), התשפ"א-2021), אלא שתיקון זה כלל לא נגע להגדרתה של "החלטה" כטענתו של המבקש. ההגדרה בתקנה 1 שלפיה: "החלטה" – פסק דין וכל החלטה אחרת של בית המשפט, נכללה כבר בעת שהותקנו תקנות תביעות קטנות בשנת 1976 (ראו: ק"ת תשל"ז 3633, 510), ואילו התיקון משנת 2021 נגע להגדרות אחרות שבתקנה 1 לתקנות תביעות קטנות (ראו: ק"ת תשפ"א 9403, 3238). בדומה לכך, גם התיקון שנערך, בשנת 2018, בתקנה 12 לתקנות תביעות קטנות, אינו בעל נפקות לענייננו, שכן הוא מתמצה בשינוי מניין הימים להגשת בקשה בהתאם לתקנה זו: "בתקנה 12 לתקנות העיקריות, במקום '7' יבוא '30'" (תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין) (תיקון), התשע"ח-2018, ק"ת תשע"ח 8052, 2590).

10. סוף דבר: דין הבקשה להידחות. משלא נתבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ג תשרי תשפ"ז (04 אוקטובר 2026).

יחיאל כשר
שופט